

Байлыгы мол, кыргыз тили өлүү тил болуп калуу коркунучунда.

Кыргыз тили-кыргыз элинин улуттук тили. Ал лексикалык байлыгы мол, грамматикалык курулушу өркүндөгөн, өсүп- өнүккөн тилдердин катарына кирет. Өзүнүн чыгыш теги боюнча түрк тилдеринин катарына кирет.

Себеби лексикалык, синтаксистик түзүлүшү, морфологиялык каражаттары жагынан түрк тилдерине (өзбек, казак, уйгур), окшош. Кыргыз алфавити түзүлгөнгө чейин кыргыз эли орхон-энесай руна сымал жазмасын, уйгур, араб жазмаларын, латын, орус алфавитин колдонуп келген.

Б.М.Юнусалиев кыргыз тилин үч доорго бөлгөн.

1-Байыркы кыргыз тили (9-10-кылымдарга чейинки мезгил, же орхон-энесай доору.)

2-Орто кылымдык кыргыз тили (10-16-кылымдарга чейинки мезгил б.а. алтайлыктар менен кыргыздардын тилиндеги окшоштуктар пайда болгон доор.).

3- Жаңы кыргыз тилинин мезгили.

Мындай бөлүштүрүүлөрдүн себеби. Байыркы кыргыз тили жөнүндө ал мындай дейт. "Энесейлик эстеликтердин тилин жалаң гана кыргыз тилинде эмес ага жакын тектеш тилдерде да жазылган-, деп айткан.

Кыргыз тили лексикалык жактан мол болгону менен аны алып жүрүүчүлөр күндөн күнгө азайып баратат. Эгер ушундай абалда начарласа, аз убакыттын ичинде эле кыргыз тили өлүү тилине айланып кетүү коркунучу бар.

Кытай элинин улуу даанышманы Конфуцийге жанындагылар суроо узатышат.

- "Эгер сиз өлкөнүн башчысы болуп калсаңыз эң биринчи эмне кылаар элеңиз?".

- "Албетте эң биринчи тилге маани берип, аны оңдоо менен ишти баштамакмын," - деп жооп берет. Бул жоопту уккандар таң калуу менен карап калышат. Анан ал сөзүн улайт.

- "Тил системалуу, эрежеге таянган, бир тартипте болбосо, сүйлөмдөр туура болбосо, сөздөр айта турган ойду жакшы бере албай калат. Ой жакшы так, таамай түшүндүрүлбөсө, жасала турган иштер туура жасалбай кээ бир жерлери кемтик бойдон калат. Милдеттер жана иштер өз орду менен так аткарылбаса, салт-санаа, маданият бузулат. Салт бузулса, адилеттик болбой башкага өпкө кетет. Адилеттик бузулса, эл эмне кылаарын билбей калат. Так ушул себептен эч бир нерсе тилден маанилүү эмес."

Биздин ата-бабаларыбыз бизге эки күттү ыйык мурас калтырып кеткен. Биринчиси Ата Мекенибиз-Кыргызстан. Экинчиси эне тилибизди. Азыркы учурда кыргыз тили коркунучта, себеби көпчүлүк жаштар деги эле баарысы башка тилдерди үйрөнүүгө басым жасап жатышат жана чет ооп кетип жатышат. “Элдин өмүрү-анын тилинде (Ч.Айтматов)демекчи, келечекте башка элдер, башка улуттар, биринчиден кыргыздар кыргыз тилин үйрөнүшүүдө, аны байытышса, чет элдиктер да биздин тилди өздөштүрүү максатта мамлекетибизге келе башташат. Биз ошондо тилди өнүктүрүү менен бирге мамлекетибизди да өркүндөтө алабызбы деген ойдомун.